

1. JURIO:s uppfattning i korthet

JURO tackar för möjligheten att inkomma med synpunkter på Domstolsverkets *Kompletterande hemställan om ändringar i notarieförordningen (1990:469)*. Med anledning av hemställan vill JURIO anföra följande:

- JURIO tillstyrker Domstolsverkets förslag om att det blir valfritt för den som ansöker om ordinarie notarieanställning att återropa tidigare arbetslivserfarenhet som grund för tillgodoräknande av notariatjänstgöring. Den föreslagna ändringen bör dock inte genomföras innan det kan säkerställas att genomströmningen på notarieutbildningen i huvudsak förblir oförändrad.

2. Tillgodoräknande

Domstolsverket hemställer att möjligheten att förkorta notariatjänstgöringen med upp till sex månader genom tillgodoräknande av tidigare yrkeslivserfarenhet görs frivillig för den sökande, vid det fall att möjligheten till tillgodoräkandet ska finnas kvar.

Idag är huvudregeln att en notarieanställning löper på 24 månader (notarieförordningen 1 § 1 st.). Efter särskild prövning får dock högst sex månaders tjänstgöring hos en arbetsgivare tillgodoräknas som notariatjänstgöring. Vid prövningen skall särskilt beaktas tjänstgöringens allmänna juridiska värde samt dess värde för fortsatt arbete vid tings- eller förvaltningsrätt (3 § notarieförordningen). Enligt Domstolsverkets hemställan tillämpas bestämmelsen om att tillgodoräknande får ske enligt Notarienämnadens praxis som en ska-regel, där tillgodoräknande ska ske om det är möjligt. JURIO anser att det är positivt att en korrigering sker av notarieförordningen så att dagens diskrepans mellan bestämmelsens ordalydelse och dess tillämpning åtgärdas.

JURO ser ingen anledning att ifrågasätta den beskrivning som görs av de praktiska problemen som är förknippade med tillgodoräkandet, inklusive planerandet och genomförandet av notarieutbildningar, samt den långsiktiga planeringen av myndigheternas kompetensbehov. Att såväl en stor majoritet av de tillfrågade domstolarna samt en inte obetydlig andel tingsnotarier uppger att den förkortade tiden har en negativ inverkan på utbildningens kvalitet talar för en ändring av bestämmelsen. För rätts- och myndighetsväsendets kompetensförsörjning är en notarieutbildning av hög kvalitet för samtliga notarier av avgörande betydelse. Med anledning härav tillstyrker JURIO den av Domstolsverket utformade hemställan, med följande kommentarer.

I Domstolsverkets *Hemställan om ändringar i notarieförordningen (1990:469)* från mars 2020 uppgav Domstolsverket att ett fullständigt avskaffande av möjligheten till tillgodoräknande skulle innebära en minskning av antalet notariatjänstgöringsplatser med knappt 15 procent. Ett avskaffande skulle därigenom medföra att cirka 480 notarier antogs varje år istället för nuvarande 560. I Domstolsverkets aktuella hemställan menar de däremot att någon större

påverkan på genomströmningen inte förväntas om tillgodoräkandet görs frivilligt för de ansökande (se s.7). Med grund i de skäl för avskaffandet av tillgodoräkandet, som ovan har redovisats, torde det dock kunna vara lukrativt för sökande att inte återopa tidigare arbetslivserfarenhet som grund för tillgodoräkande av notariatjänstgöring och det kan antas att möjligheten kommer att nyttjas i en inte obetydlig utsträckning. JURO anser att det är av väsentlig betydelse att genomströmningen kan minska med upp till 15 procent, men även en lägre procentandel är av betydande påverkan för arbetsmarknaden och de ansökande.

Söktrycket är, och har under en lång tid varit, mycket högt på landets notariatjänstgöringsplatser. JURO har vid flera tillfällen påtalat att det begränsade utbudet av notariatjänster, samt de kritiserade antagningsreglerna, leder till stora problem vid landets juristutbildningar i form av psykisk ohälsa och betygshets. JURO vill återigen påtala den negativa effekt som en minskning av antalet notarieplatser kommer att ha på studiemiljön vid landets juristutbildningar. Det bör även betonas att det samtidigt examineras allt fler studenter inom ramen för juristprogrammet. Från och med januari 2022 har de första studenterna vid Karlstads universitet erhållit examen, något som i sig bör tas i beaktning vid fastställandet av antalet notarieplatser.

Trots införandet av den alternativa vägen till domaryrket, som inte förutsätter en tingsmeritering, kvarstår det att tingsmeriteringen är en ytterst värdefull del i utbildandet av Sveriges domarkår. Som JURO belyste i sitt remissvar på Domstolsverkets *Hemställan om ändringar i notarietjänstförordningen (1990:469)* lider Domstolsverket av ett kompetensförsörjningsproblem vid rekryterandet av ordinarie domare. Dessutom utgör tingsmeritering ett formellt anställningskrav för att kunna ansöka till Åklagarmyndighetens aspirantutbildning, samtidigt som åklagaryrket kontinuerligt rankas som en av de mest eftertraktade karriärvägarna bland juriststudenterna. Under dessa förhållanden ter det sig enligt JURO märkligt, för att inte säga olämpligt, att på det föreslagna sättet väsentligt minska genomströmningen av notarier.

Sammanfattningsvis tillstyrker JURO Domstolsverkets hemställan. JURO uppmanar samtidigt Domstolsverket till att säkerställa att genomströmningen på notarieutbildningen i huvudsak förblir oförändrad, eller helst av allt utökas för att motsvara den ökande gruppen av juriststudenter som erhåller en examen.

3. Avslutande kommentarer

Utöver det som anförts i *avsnitt 2. Tillgodoräkande* vill JURO med enfass framhäva de konsekvenser som förslaget riskerar att ha på juriststudenternas välmående. JURO har länge påpekat att Domstolsverket har ett stort ansvar i arbetet med att motverka den psykiska ohälsa som råder på landets juristutbildningar. Det är därför djupt beklagligt att Domstolsverket inte bemöter frågor om betygshets och psykisk hälsa.

Det är även beklagligt att Domstolsverket hemställer om åtgärder som skulle minska antalet notariatjänster trots att tillfredsställande konsekvensanalyser eller utredningar inte genomförts. Avslutningsvis vill JURO betona att det i längden är en ohållbar ordning att Domstolsverket konsekvent förbiser konsekvenserna för landets juriststudenter.

JURO är en nationell samverkansorganisation för Sveriges samtliga juriststudenter. JURRO består av utbildningsansvariga från samtliga sju Juridiska Föreningar i landet. I beredningen av remissvaret har Rickard Carlsson, vice styrelseordförande JURRO och Ellen Såthén, ordförande Utbildningsutskottet vid Juridiska Förening i Lund, deltagit.

Den 23 maj 2022, Umeå

JURO genom

Stina Brander, styrelseordförande